

El carret i el rodet

A l diccionari Fabra no figura entrat el ot *carret*. Segons aquest repertori, doncs, hem de considerar el substantiu *carret* com un simple diminutiu de *carro*. La Gran Enciclopèdia Catalana si que hi dedica una entrada i en dona aquesta definició: «Vehícle format de posts de fusta i estrat per una bèstia; serveix per a garbejar arròs». Aquest nom, doncs, no designa, en tot cas, sinó un determinat tipus de carro.

Tanmateix, avui és força habitual de dir *carret* en lloc de *rodet*. La causa d'aquest ús és clara: l'existència en castellà de la forma «*carrete*», que és l'equivalència de la nostra forma *rodet*. L'ús de *carret* en lloc de *rodet*, no és sinó un castellanisme més. Aquest ús, però, coneix algunes distincions, les quals inviten a certes consideracions.

Els més malparlats —en el bon sentit de la paraula!— recorren a *carret* en tots els casos, fins i tot, per tant, designant el cilindre de fusta —«amb una vora sortint tot al volt de cada base, foradat en la direcció de l'eix», especifica el Fabra— que es fa servir per a debanar fil, cordill, etc., i que, un cop aconplemta aquesta funció, s'utilitza també sovint, hàbilment manipulat, per a fer tancs i altres vehicles automòbils de juguina. En aquest cas, però, la majoria dels parlants mantenen el bon ús i és encara ben habitual de demanar a la merceria un *rodet de fil blanc*.

En canvi, ja és molt més freqüent que es recorri a la forma *carret* per a designar el rodet de les màquines de fotografia en què

s'enrotlla la pel·lícula. I són molts els qui estan disposats a fer la distinció, volem dir, que el rebuig de l'ús de *carret* en lloc de *rodet* quan es tracta de rodets de fil, de cordill, etc., els serveix precisament per a declarar: amb fermesa i convicció que el carret és de pel·lícula fotogràfica: una cosa es el rodet —diuen— i una altra el carret. És, doncs, aquesta convicció que cal combatre decididament: en tots dos casos —i molts més— es tracta d'un *rodet*. No la fa pas, el castellà, aquesta distinció! Si diu «*carrete*» parlant de pel·lícula fotogràfica és perquè ja ho deia parlant de fil o de cordill. La Gran Enciclopèdia Catalana dedica a *rodet* gairebé una columna sencera del seu text atapeït, amb deu definicions principals, dues d'elles relacionades amb la fotografia i algunes més relatives a d'altres especialitats tecnològiques.

En suma, el cas d'aquests dos mots i de l'arbitrària distinció amb què hom vol justificar l'ús de tots dos, és anàleg al d'altres mots com *adob* i «*abono*», *codonyat* i «*mèmbri*ll», etc., ja ben coneguts i divulgats. La tecnologia moderna amplia el significat dels mots tradicionals amb noves aplicacions, nous procediments d'obtenció, etc., i res no justifica que, en aquests casos, es vulgui fer aquella distinció amb l'adopció de mots d'una altra llengua que, al capdavall, sense preocupar-se de distincions, no ha fet sinó recórrer justament a les seves denominacions tradicionals.